БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 103 (7103)
МАЙН 1
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

Ажалшадай уласхоорондын һанал нэгэдэлгын үдэр, бүхы оронуудай хүдэлмэришэдэй ахадүүгэй харилсаанай үдэр—Майн 1 мандаха болтогой!

(1955 оной Майн 1-дэ зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй Уряануудһаа).

МАЙН НЭГЭН

Мүнөөдэр—Майн Нэгэн—ажалшадай уласхоорондын һанал нэгэдэлгын үдэр, бүхы оронуудай хүдэлмэришэдэй ахадүүгэй харилсаанай үдэр.

Мүнөөдэр бүмбэрсэг дэлхэйн ажалшан түмэн, бүхы прогрессивнэ, түрүү түрэлтэн сэдьхэлэйнгээ гүн оёорһоо гараһан үнэн сэхэ үгэнүүдээ хэлэжэ, сэбэр гоё хубсаһануудые үмдэжэ, гар гарһаа барисалдан ябажа, улаан тугуудаа мандуулжа, һанал бодолоо нэгэдэлгын, ахадүүгэй ёһоор харилсалгын жагсаалда гарана.

Американо-английска шуһата шуналтай империалистнууд хадаа долларой амтада орожо, өөһэдыгөө ба түрэл оронуудаа толгойтой туруутайгаарнь американска империализмда худалдаһан зарим оронуудай буржуазна засаг баригшад хадаа дэлхэйн арадые шэнэ дайнай эрьюулгэ руу татажа оруулхаяа, арад зониие олоор хюдаха атомна дай үүдхэхэеэ ехээр оролдоно. Гэхэтэй хамта, тэдэнэй харата муухай һанаашалнуудые дэлхэйн үнэн сэхэ арадууд эрүүтүүлнэ.

Эб найрамдалай тала баригшадай хүсэн түгэлдэр хүдэлөөн бүхы дэлхэй дээрэ мандажа байна. Шэнэ дайнай аюулда эсэргүүсэн, арадуудай хоорондоо амгалан ёһоор харилсан ажаллалгын түлөө, атомна, водородой, хүн зониие олоор хюдаха буу зэбсэгые хорихын түлөө тэмсэлээ бүхы оронуудай ажалшад улам шангадхажа байна. Эгээл арадуудай тэмсэл, оролдолго ба хүсэлэлгэнь агрессорнуудые хазаарлажа, ээрхэг түрихэй аяг аашануудые гаргахаһаачь боожа байна.

Саашадаашье бүхы үнэн сэхэ хүнүүд дайнай аюулда эсэргүүгээр, баруун Германиие дэлхэйн гурбадахи дайнай гуламта болгохо гэһэн уриалтата политикада эсэргүүгээр, нэгэдэһэн ба бэеэ даанхай, демократическа ба эб найрамдалда дуратай Германиие байгуулхын түлөө тэмсэлээ шангадхаха байна. Арадуудай хоорондохи ахадүүгэй барисаае улам бэхижүүлхэ, колониальна ба үндэһэтэнэй дарлалтада эсэргүүсэн, уласхоорондын түгшүүрилые һулаэруулхын түлөө бүхы оронуудай ажалшад, илангаяа Азиин ба Африкын арадуудай тэмсэл улам шангадаха байна.

Манай Агууехэ Эхэ орон—Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз—бүхы дэлхэйн ажалшадай Эхэ орон, тэдэниие урин дулаан элшээрээ дулаасуулан зоригжуулдаг алтан шара наран мүн. Тиимэһээ советскэ арад өөрөөшье, мүн бүхы дэлхэйн үнэн сэхэ хүнүүдшье Майн Нэгэнэй һайндэртэй дашарамдуулан, газар дэлхэйн бүхы углуу булан руу гэрэлтэ туяагаа сасан мандалагша Кремлиин эрдэни шулуун одонууд тээшэ хандан, үнэн зүрхэнһөө:

—Коммунизм байгуулагша—агууехэ Советскэ арад мандаха болтогой! гэжэн юрөөл табина.

Советскэ арад хадаа прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй авангард байһан хүнри үүргэеэ түрэл Коммунистическэ партиингаа хүтэлбэри доро нэрэтэй зэргэйгөөр дүүргэхэнь лабтай.

Манай орон мүнөө хүгжэлтынгөө шэнэ шатада ябана. Коммунистическэ партии ба Советскэ правительство эб найрамдалда дуратай гадаадын политика бэелүүлхэ зуураа, эб найрамдалые ба манай Эхэ ороной аюулгүй байдалые сахигша, шэн зоригто Советскэ Зэбсэгтэ хүсэнүүдые бэхижүүлнэ, советскэ байгуулалтын бата бэхи үндэһэ һуури — хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно таряашадай холбоо барисаае, олонациональна социалистическэ гүрэнэй хүсэ шадалай эшэ үндэһэн—Советскэ Союзай арадуудай ахадүүгэй хани барисаае бэхижүүлнэ.

Арадай бүхы ажахые саашадань хүгжөөн дэбжээхэ, арадай материальна ба культурна ажана һайн байдалые саашадань дээшэлүүлхэ, манай Эхэ ороной хүсэ шадалые ба аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ үндэһэ һууринь—хүндэ промышленность юм гэжэ Коммунистическэ парти маниие һургана. Хүндэ промышленностиие дам саашань хүгжөөхын түлөө манай гүрэн, манай арад хүсэ шадалаа, зөөри хэрэгсэлээ хайралхагүй.

Хүндэ промышленностиин хүсэтэ ехэ хүгжэлтын үндэһэн дээрэ арадай ажахын бусад һалбаринууд, тусгаарлабал, хүдөө ажахы айхабтар ехээр хүгжэнэ, теэд саашадаашье бүри ехээр хүгжэхэ байна.

Олонациональна советскэ бүлэ соо һалбаран сэсэглэжэ байһан Бурят-Монголой Республикын ажалшад түрэл Коммунистическэ партиингаа, Советскэ правительствынгаа табиһан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэжэ, бага бэшэ амжалта туйлаһан байгаа. Республикын ажалшад ажахы ба культураа улам ехээр хүгжөөхын түлөө тэмсэлээ шангадхаха ёһотой.

Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд хадаа табадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажалай үндэр бүтээсэ туйлахын түлөө, наукын, шэнэ техникын, түрүү дүй дүршэлэй туйлалатануудые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэхэ зэргэтэй байна.

Эрэгтэй, эмэгтэй колхознигууд, МТС-үүдэй, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хадаа КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй ба СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин тогтоолнуудые дүүргэлтэ болгожо, тарилгын талмайе үргэдхэхын, хабарай тарилгые саг соонь шанартайгаар хэхын, ороохото культурануудай ургасые дээшэлүүлхын түлөө, шэнэ ба боро газар элдүүрилхэ 1955 оной түсэб дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө, ороохо таряан ба малай тэжээл ехэдхэхэ тон шухала резерв болохо кукуруза тарилгые бүхы хэмжээгээр үргэдхэхын түлөө эршэмтэй шанга тэмсэл эмхидхэхэ ёһотой. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд партийна ба советскэ органуудай хүтэлбэри доро ябажа, түсэблэлгын шэнэ гуримые үргэнөөр хэрэглэн, ашаглагдаагүй резервнүүдые элирүүлэн, орондоо ороохо таря, һү, мяха, нооһо ба хүдөө ажахын бусад продуктнуудые ехээр үгэхын түлөө амжалтатайгаар тэмсэхэ байһаниинь лабтай.

Эб найрамдалай, демократиин, социализмын найдамтай түшэг тулгуури—Советскэ Эхэ ороноо амжалтата ажалаараа алдаршуулая, хүсэ шадалыень бэхижүүлэе!

Коммунизм байгуулагша—агууехэ советскэ арад мандаха болтогой!

Маркс — Энгельс—Ленин— Сталинай туг доро, Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр—урагшаа, коммунизмын илалта тээшэ дабшая!

Маркс—Энгельс—Ленин—Сталинай туг доро, Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр—урагшаа, коммунизмын илалта тээшэ дабшая!

Хоца НАМСАРАЕВ

АЛТАН КУКУРУЗА

Кукуруза, кукуруза!
Хүнэй гараар хүгжөөш,
Эрдэмэй шэмээр эдеэшээш,
Ашатай туһатай гэгдээш,
Алдартай суутай болоош.
Кукуруза, кукуруза!
Булта зондо дурлагдааш,
Бурят-Монгол айлшалааш,
Хүүгэн бэеэ хүндэлүүлээш,
Хүндэ ямбаар угтуулааш.
Кукуруза, кукуруза!
Зол жаргалай шанартайш,
Хуби заяанай холбоотойш,
Засаг түрын захяатайш,
Шэнэ байдалай шэнжэтэйш.
Кукуруза, кукуруза!
Арад зонтойм танилсыш,
Амар мэндээ андалдыш,
Номхон дайдадам нютаглыш
Нуга таладам үнэржыш.
Кукуруза, кукуруза!
Илдам налгай хабартайм
Инаг амараг бололсыш,
Түрэл баян оронтойм
Түүхэ, шуһаяа нэгэдүүлыш.
Кукуруза, кукуруза!
Нажар зунай ерэхэдэ
Наранай гэрэлээр наадахаш,
Мүшэтэ һүниин толондо
Мүнгэн шүүдэрээр ялархаш.
Кукуруза, кукуруза!
Хүхэ торгон намаагаар
Хүүгэн бэеэ гоёохош,
Алтан шэжэр залаагаар
Арад зоноо хүхеэхэш.
Кукуруза, кукуруза!
Ленин шамай сэгнээ һэн,
Парти шамай шиидхээ һэн,
Колхоз шинии тоонтошни,
Совхоз шинии гуламташни.
Кукуруза, кукуруза!
Улам ехээр намаалыш,
Улам һайханаар залаалыш,
Хододоо шамтай баярнууд,
Хододоо шамтай жаргалнууд.
Кукуруза, кукуруза!
Адууһа малайнь даашагүй
Атар тарга хэдэрүүлыш,
Торхо тонноор хэмжэшэгүй
Тоһо һаали дэбэрүүлыш.
Кукуруза, кукуруза!
Эшэ бүхэндөө элирүүлыш
Эрдэм ухаанай эршые,
Һалаа бүхэндөө һануулыш
Һайхан жаргалай үрые.

Баярай суглаан

Үсэгэлдэр, үдэшын 8 часта Бурят-Монголой гүрэнэй Ленинэй орденто оперо ба баледэй театр соо Майн 1-нэй һайндэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан болобо. Эндэ Улан-Удэ городой предприятинуудай түрүүшүүл, олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд суглараһан байна.

Ажалшадай уласхоорондын һанал нэгэдэлгын үдэр, бүхы оронуудай хүдэлмэришэдэй ахадүүгэй харилсаанай үдэр—Майн Нэгэн тухай элидхэл КПСС-эй Улан-Удын городской комитедэй секретарь нүхэр Магунов хэбэ.

Элидхэлэй һүүлээр концерт болобо.

...СР Союзай Оборонын Министрын ПРИКАЗ

...5 оной майн 1. № 69 г. Москва

Нүхэд солдадууд ба матросууд, сержантнууд ба старшинанууд!
Нүхэд офицернүүд, генералнууд ба адмиралнууд!

Мүнөөдэр советскэ арад ба тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд ажалшадай ...хоорондын һанал нэгэдэлгын үдэр, бүхы оронуудай хүдэлмэришэдэй ...үгэй харилсаанай үдэр — Майн Нэгэниие һайндэрлэжэ байна.

Майн Нэгэнэй үдэртэй дашарамдуулан Советскэ Армиин ба Далайн ...эй Флодой личнэ составые амаршалнаб. Бүхы солдадууд ба матросууд, сержантнууд ба старшинанууд, офицернүүд, генералнууд ба адмиралнуудта дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлдээ, мүнөөнэй техникэ ба ...эгжэлгые шудалалгадаа, Советскэ гүрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй дайшалхы бэлэн байлгые саашадань дээшэлүүлгэдээ шэнэ амжалтануудые ...ахыень хүсэнэб.

Майн Нэгэнэй һайндэрые тэмдэглэн **захирхамни:**

Майн Нэгэндэ манай Эхэ ороной столица — Москвада, союзна республикануудай столицануудта ба герой городууд: Ленинградта, Сталинград..., Севастопольдо ба Одессада — артиллериин хорин буудалгаар салют ...

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз — манай Эхэ ... мандаха болтогой!

Агууехэ советскэ арад ба тэрэнэй баатарлиг Зэбсэгтэ Хүсэнүүд мандаха болтогой!

Манай түрэл Советскэ Правительство мандаха болтогой!

Манай бүхы илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ — Советскэ Союзай Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

ССР СОЮЗАЙ ОБОРОНЫН МИНИСТР
СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ МАРШАЛ Г. ЖУКОВ.

БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Түрүү һаалишадые, колхозуудай түрүүлэгшэнэрые ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

1954 оной октябриин 1-һээ 1955 оной апрелиин 1 хүрэтэрхи үе соо үнеэдһээ һү һаалгые ехэдхэхэ талаар туйлаһан амжалтануудайнь түлөө Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха гэбэл:

Алемасова Анна Никитичнае — үнеэн бүриһөө 700 литр һү һааһан, Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Базарова Долгорые — үнеэн бүриһөө 794 литр һү һааһан, Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Балданова Сымжимае — үнеэн бүриһөө 715 литр һү һааһан, Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Барышникова Мария Михайловнае — үнеэн бүриһөө 613 литр һү һааһан, Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Буркова Валентина Дмитриевнае —үнеэн бүриһөө 636 литр һү һааһан, Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Вершинина Александра Кузьминичнае — үнеэн бүриһөө 607 литр һү һааһан, Прибайкальска аймагай «Заветы Ильича» колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Вильмов Михаил Николаевичые — үнеэн бүриһөө 576 литр һү һаалга туйлаһан, Прибайкальска аймагай «Заветы Ильича» колхозой түрүүлэгшэ.

Воронцова Анастасия Николаевнае — үнеэн бүриһөө 1785 литр һү һааһан, Сэлэнгын аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой племенной фермын һаалишан.

Вторушина Дарья Васильевнае — үнеэн бүриһөө 684 литр һү һааһан, Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Гармажапова Дыжидые — үнеэн бүриһөө 693 литр һү һааһан, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Герасимов Федор Васильевичые — үнеэн бүриһөө 537 литр һү һаалга туйлаһан, Сэлэнгын аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Гребенщикова Агафия Парфеновнае — үнеэн бүриһөө 701 литр һү һааһан, Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Доржиева Цыремае — үнеэн бүриһөө 684 литр һү һааһан, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Жалсанова Дари Ванчиковнае — үнеэн бүриһөө 636 литр һү һааһан, Зэдын аймагай Кировай нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Жалсанова Пылжит Бальчиновнае — үнеэн бүриһөө 1588 литр һү һааһан, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой племенной фермын һаалишан.

Жалсанова Хандые — үнеэн бүриһөө 601 литр һү һааһан, Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Жамбалова Цыбикжап Гармацибиковнае — үнеэн бүриһөө 1606 литр һү һааһан, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой племенной фермын һаалишан.

Капустина Вера Павловнае — колхозой үнеэн бүриһөө 537 литр һү һаалга туйлаһан, Сэлэнгын аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой зоотехник.

Клюшева Агриппина Андреевнае — үнеэн бүриһөө 608 литр һү һааһан, Прибайкальска аймагай «Заветы Ильича» колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Ковалёва Павлина Пахомовнае — үнеэн бүриһөө 742 литр һү һааһан, Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Козулина Мария Иннокентьевнае — үнеэн бүриһөө 620 литр һү һааһан, Тарбагатайн аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Колтунова Галина Игнатьевнае — үнеэн бүриһөө 789 литр һү һааһан, Тарбагатайн аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Кузнецова Антонина Александровнае — үнеэн бүриһөө 635 литр һү һааһан, Тарбагатайн аймагай «Авангард» колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Мергенева Екатерина Викторовнае — үнеэн бүриһөө 602 литр һү һааһан, Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Намжилова Сымжидые — үнеэн бүриһөө 601 литр һү һааһан, Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Насникова Мария Михайловнае — үнеэн бүриһөө 607 литр һү һааһан, Прибайкальска аймагай «Заветы Ильича» колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Насникова Парасковья Ивановнае — үнеэн бүриһөө 619 литр һү һааһан, Прибайкальска аймагай «Заветы Ильича» колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Насникова Пелагея Алексеевнае — үнеэн бүриһөө 606 литр һү һааһан, Прибайкальска аймагай «Заветы Ильича» колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Патрахина Анна Евгеньевнае — үнеэн бүриһөө 604 литр һү һааһан, Прибайкальска аймагай «Путь к коммунизму» колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Рудакова Зоя Михайловнае — МТС-эй харьяата колхозуудай үнеэн бүриһөө 419 литр һү һаалга туйлаһан, Итанцын МТС-эй главна зоотехник.

Темникова Зинаида Ивановнае — үнеэн бүриһөө 705 литр һү һааһан, Прибайкальска аймагай «Заветы Ильича» колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Хайдапова Дари Банзаракцаевнае — үнеэн бүриһөө 1956 литр һү һааһан, Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой племенной фермын һаалишан.

Хижникова Вера Максимовнае — үнеэн бүриһөө 649 литр һү һааһан, Тарбагатайн аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Цыдендамбаева Бальжинима — үнеэн бүриһөө 694 литр һү һааһан, Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Цыденова Мария Жалсановнае — үнеэн бүриһөө 1685 литр һү һааһан, Сэлэнгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой племенной фермын һаалишан.

Цыдыпова Долгор Очировнае — үнеэн бүриһөө 751 литр һү һааһан, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Цырендоржиева Долгоржап Доржиевнае—үнеэн бүриһөө 2085 литр һү һааһан, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой племенной фермын һаалишан.

Чебунина Евдокия Гурьяновнае — үнеэн бүриһөө 609 литр һү һааһан, Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Чимитова Мыдегма Будиевнае — үнеэн бүриһөө 674 литр һү һааһан, Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Шурыгина Акулина Ивановнае — үнеэн бүриһөө 765 литр һү һааһан, Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

Яковлева Вера Авдеевнае — үнеэн бүриһөө 613 литр һү һааһан, Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишан.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан. 1955 оной апрелиин 30.

Арюун хабарай алтан наран доро

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозуудые хүтэлбэрилхы кадрнуудаар бэхижүүлхэ тушаа партиин Уряада харюу болгон хүдөө гаража ажаллахые хүсэгшэд: (зүүн гарһаа) наада тээнь: **Д. Ц. Уртюбаев, П. И. Хадалов, Н. С. Кучумов, Д. С. Санжимитыпов.** Саада тээнь: **А. П. Костриков, Ц. Д. Доржиев, П. И. Малыгин, М. В. Сущиков** гэгшэд байна. **Ф. Моренецын** фото.

Социализмын үндэһэ һуури

Михаил ТОЛКАЧ

Майн 1-нэй нарата һайхан энэ үдэр дэлхэйн олон миллион ажалша арад хүн түрэлтэнэй түрүү отряд — советскэ хүнүүд тээшэ өөһэдынгөө һанал бодолые хандуулан байна. Дэлхэйн түүхэдэ эгээн түрүүлэн засагаа гартаа абажа, зол жаргалта ажабайдалаа өөһэдынгөө дураар байгуулжа байһан манай ороной хүдэлмэришэн, таряашадые капиталай оронуудай ажалшан түмэн этигэл найдабаритайгаар харана.

Гээгдэнги ажахытай байһан Россые арба бага гаран жэлэй туршада түрүү индустриально-колхозно гүрэн болгоһоороо бүхы дэлхэйе гайхуулнабди. Тэрэ гээгдэлһээ иимэ богони болзор соо мултаран гараһыемнай юугээр тайлбарилхаб гэхэдэ, Советскэ засагай үшөө түрүүшын жэлнүүдтэ агууехэ Ленин «гансахан машинна томо индустри социализмын экономическа үндэһэ һуури болохо» гэжэ зааһан байна. Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро советскэ арад, нэн түрүүндэ тэрэнэй хүдэлмэришэн анги энэ сэсэн мэргэн заабарие бэелүүлжэ эхилһэн байна.

Гээгдэнги ажахытай байжа, ехэнүүд фабрика, заводуудые олоор бодхоохо гээшэ бэрхэтэйшэг байгаа. Теэд капиталистнуудһаа бидэнэр туһаламжа гуйгаагүйбди. Доторойнгоо резервнүүдые гүйсэд элсүүлэн ороноо индустриализацилгые бэелүүлээбди. Хамаг хүн зоной һанал бодол, хүсэ шадал Кузбасс, Днепрогэс, Амурай адагта Комсомольско барилга, Сталинградай, Харьковай тракторна заводууд, Турксиб болон бусад ехэ ехэ барилганuудта хандуулагданхай байгаа. Бидэнэр гэдэһээ үлдэн татажа, хүсэд унтангүй шахуу 40 градус хүйтэндэ дааран ябажа, Баренцово далайһаа халуун Колхида хүрэтэр, Амурай эрьеһээ Карпадай шэлэ хүрэтэр асари ехэ барилгануудые бодхоон, Ленинэй заабарие бэелүүлээ һэмди.

Алдарта энэ тэмсэлэймнай ашаар хүсэтэ тракторнууд, комбайнууд, автомашинанууд колхозно полине бүрхөөжэ, жэгүүр далитай самолёдууд холые зорин ниидэнэ, ороноймнай эгээл холын булан тохойдо электрын гэрэл яларна, хэдэн мянган һургуулинууд, больницанууд, институдууд хүдэлмэрилнэ...

Советскэ гүрэн булад хатуу балсантай, коммунизм байгуулгын түлөө хүсэл зоригоор орьёлон байһан арадтай, түрүү зэргын промышленностьтай, эрдэмэй хүсөөр зэбсэгжэһэн агууехэ держава болоо. Тэрэнэй урдаһаа эсэргүүсэн бодоһон черчилльнүүд һүрдэн унаа, добтолон ороһон гитлернүүд үгы болотороо сохигдоо.

Эхэ һайхан орондомнай туйлагдажа байһан бүхы амжалтануудай эшэ үндэһэн бологшо хүндэ промышленность жэл ерэхэ бүри улам ехээр хүгжөөгдэнэ. Тэрээнтэй хамта урдань сүлэлгын газар байһан заха хизаарнуудта промышленность хүгжэн һалбарна, дарлалта, мүлжэлгэ доро байһан бага яһатан хадаа формоороо национальна, удхаараа социалистическэ культуратай боложо, советскэ арадай олонациональна эбдэршэгүй бүлэ соо коммунистическэ общество байгуулалсана. Тэрэ тоодо манай Бурят-Монгол промышленна түрүү республикануудай нэгэн болоо. Промышленна предприятинуудтамнай орёо оньһото машинанууд, приборнууд, шэл, сэмбэ, консервэнүүд, колбасна зүйл ба үргэн хэрэглэлэй бусад эд бараан элбэгээр үйлэдбэрилэгдэнэ. Бурят-Монголой фабрикануудай, заводуудай маркатай продукци Советскэ Союзай олон хизаарнуудта эльгээгдэнэ. Холын Закаменда, Байгал далайн, Галуута-Нуурай эрьенүүдтэ, Заиграйн гүн тайгын дунда хүдэлмэришэдэй тоо улам олошорно. Тэдэнэр табадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэжэ, ажалай шэнэ амжалтануудаар Майн 1-нэй һайндэрые угтажа байна. Ленинэй орденто ПВЗ-дэ бүтээгдэһэн хүсэтэ паровоз түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэгдэһэн нүүрһэ, сонхын шэл, сэмбэ, барилгын модо ашаалһан хүндэ составые шэрэһээр холын аян замда мордоно. Түрэл партиингаа уряагаар предприятинуудай коллективүүд өөһэдынгөө түрүү хүнүүдые колхоздо, МТС-тэ олоор эльгээнэ...

Республикымнай баян дэлгэр сабшалан, хадалан дээгүүр оньһото машинануудай дуун таһалданагүй. Тэдэнэй хүсөөр шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглагдана, сабшалан уһалагдана, таряан таригдана... Хайшаашье эрьеэд хара, ерэһэн лэ нютагташ, гэшхэһэн лэ газарташ индустриимнай аша үрэ элбэгээр харагданал. Саашаа дабшаха, хүгжэхэ бүримнай хүндэ промышленностиин продукци улам элбэгээр хэрэглэгдэнэ бшуу. Тиимэһээ советскэ хүнүүд ажалшадай материальна ба культурна эрилтые гүйсэдөөр хангалга — хүндэ промышленностиин хүгжэлтэһөө бүхылөө дулдыдана гэжэ мэдэрэн, парти, правительствынгаа сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро коммунизм байгуулгын замаар бата найдамтайгаар дабшажа ябана. «Бидэнэр, таанад шэнги, коммунизм байгуулха тухай Ленинэй һургаалда бата найданабди» гэжэ агууехэ Хитадай, арадай демократиин бусад оронуудай олон миллион арадууд мүнөөдэр мэдүүлнэл!

... Майн 1-нэй эртэ үглөөгүүр баян дэлгэр оронойомнай фабрика, заводуудай гудогууд һүр жабхалантайгаар сууряатан, зол жаргалай, эршэтэ ажалай дуу дуулана. Сэсэгтэ хабарай дулаахан нарые дайнай утаагаар, атомай үнэһэ тооһоор далдалхые хүсэжэ байгшадта эсэргүүсэн, манай ажалша арадай эб найрамдалай түлөө эрид шангаар тэмсэжэ байһые тэрэ гудогууд түнхэглэн дууланал!

Арадай найдабари—агуухэ нэрэ хүндын хэрэг

Арадай найдабарие, партиин найдабарие советскэ хүн бүхэн агууехэ нэрэ хүндын хэрэг гэжэ тоолодог. Энэ найдабарие юунтэйшье сасуулан сэгнэхэ аргагүй. Ёһотойл иимэ найдабари мүнөө манда олгогдоод байна. Ажахыгаараа гээгдэнги колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдөөр манние эльгээгыт, тэндэхи ажахыень хоёр—гурбан жэлэй туршада эрид хүгжөөжэ, түрүү зэргэдэ гаргахын түлөө бүхы хүсэеэ гаргахабди гэжэ хэлэхэдээ, ямар ехэ харюусалга өөһэд дээрээ абаһанаа бидэнэр гүнзэгыгөөр ойлгонобди.

Энэ жэлэй Майн нэгэнэй һайндэр бидэнэртэ тусгаар удхатай. Бидэнэр хүдөө гарахаяа байнабди.

—Советскэ байгуулалтын бата бэхи үндэһэ һуури — хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно таряашадай холбоо барисаан мандажа ба бэхижэжэ байг лэ!—гэһэн Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Майн нэгэндэ зорюулагдаһан Уряануудай үгэнүүд манай зүрхые баясуулан хангана.

Мэргэжэлтэй кадрнуудые городнай хүдөөлэ нэгэнтэ бэшэ эльгээһэн байна. 1929 ондо хүдөө нютагуудта үргэн далайсатайгаар коллективизаци боложо байха үедэ, городһоо 25 мянган эрхим хүнүүд хүдөөдэ эльгээгдээ һэн. Мүн 1933 ондо МТС-үүдтэ эмхидхэгдэһэн политотделнүүдтэ хүдэлмэрилхөөр 17 мянган хүн ерэжэ, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын ба политическэ талаарнь бэхижүүлгээр сэгнэшэгүй ехэ хүдэлмэри хэһэн байгаа. Саашадаа, хэдыхэн жэлэй саада тээ хүдөө ажахын жэжэ артельнүүдые томодхолготой сасуу хэдэн олон эрхим кадрнууд хүдөө гараа. Алишье үедэ абаад харахада, городой эльгээһэн түлөөлэгшэд урдаа табигдаһан зорилгоёо нэрэтэй солотойгоор дүүргэдэг байгаа.

Һайн һайхан энэ заншалые саашадань арьбадхан үргэлжэлүүлхэ, городһоо хүдөөдэ ерэгшэд байһан туладаа мүнөө үеын эрилтые хангахаар хүдэлмэрилхэ гээшэ манай зорилго мүн гэжэ бидэнэр гүйсэд мэдэрнэбди. Тиимэһээ хүгжэнги һайн ажахытай колхозуудта ошохо бэшэбди, харин гээгдэнги ажахытай колхозуудта ошохобди. Ушар имэһээ манай урда горьтойхон бэрхэшээлнүүд тохёолдохо байһаниинь мэдээжэ. Теэд бэрхэшээлнүүдһээ сухарингүй, тэдэ гээгдэнги колхозуудые богони болзор соо түрүү зэргэдэ гаргаха хэрэгтэй. Энэ хадаа амар хэрэг бэшэ, энэ зорилгые дүүргэхын тулада ехэхэн оролдолго гаргахые бидэнһээ эригдэнэ.

Парти, арад хадаа бидэнние өөрынгөө хүсэндэ этигэдэгээр хүмүүжүүлээ. Энээнние мэдэрэн, хүдөө ажахын үмэнэ, бүхы советскэ арадай үмэнэ табигдаад байһан зорилгын шухала байһые мэдэрээд, социалистическэ байгуулалтын эгээн хүндэ, эгээн харюусалгатай газарта эльгээхыень сугтаа ажаллажа байһан нүхэдөө гуйһан байнабди. Манай ажаллажа байһан предприятинууд болон эмхи зургаануудай коллективүүд мэдүүлгыемнай ехээр һайшаажа, хүдөө ошожо хүдэлмэрилхэ найдабарие манда үзүүлээ. Тиимэһээ энэ найдабарие харюулхын түлөө бүхы хүсэеэ гаргахабди.

П. Хадалов,—философско наукануудай кандидат, Бурят-Монголой культурын научно-шэнжэлэлгын институдай директор; **Н. Кучумов**—КПСС-эй обкомой таһагые даагшын орлогшо; **Д. Санжимитыпов** — областной партийна һургуулиин һурагша; **А. Костриков**—мяха-консервын комбинадай партийна организациин секретарь; **П. Малыгин**—модо урадхуулгын конторын директор; **М. Сущиков**—КПСС-эй Улан-Удын горкомой инструктор; **Д. Уртюбаев** — Бурят-Монголой зооветеринарна институдай багша; **Ц. Доржиев**—экономическа наукануудай кандидат, Бурят-Монголой зооветеринарна институдай багша.

Ч. ЦЫДЕНДАМБАЕВ

Манай хабар

Эдир ногоон
Хабар тухай
Мянган шүлэг бэшэгдээ.
Хабар тухай,
Жаргал тухай
Миллион шүлэг бэшэгдэхэ!
Нууртаа бусаһан
Нугаһан бүхэн
Нарата хабараа дурдана.
Үүрэй толоноор
Үлэн буга
Хабараа урижа дуудана.
Алиш зүгтэм
Ажалша зүгынүүд
Алтан хабараа магтана.
Хонгор нютагуудайм
Хорим түрэдэ
Мёдоо асархаяа шамдана.
Жэргэмэл дуушад
Хабар тухай
Хоолой нэгэдэн дуулана.
Дарима басаган
Дууханаа дуулан
Дабхар рамаяа хуулана.
Хөөрхэн жаахан
Хүхюу хүүгэд
Майн наранда һаргана.
Шэмэтэ кукуруза,
Шэниисэ, овёсой
Шэдитэ үрэһэд таригдана.
Эдир ногоон
Минии хабар
Бурят дайдаар алхыш!
Аймаг бүхэнэйм
Айл бүхэндэ
Айлшан болон ерыш!
Жада хурса
Жабхалан гэрэлдэш
Арадайм дайсад хатаг!
Советскэ оронойм
Солотой золтой
Омог хабар мандаг!

Бүгэдэарадай хэрэгтэ хубитаяа оруулалсанаб

Мүнөөдэр—Майн нэгэн. Уласхоорондын энэ һайндэрые бүхы дэлхэйн ажалша арад түмэн, илангаяа социализмын ба демократиин оронуудай ажалшад баярай оршон байдалда тэмдэглэжэ байна. Эхэ ороноймнай захагүй үргэн тала дайдаар, холын Камчаткаһаа эхилээд алдарта столица—Москва хүрэтэр зол жаргалай, зохёон байгуулхы ажалай һайн һайхан дуунууд хэдэн олон хэлэн дээрэ зэдэлнэ, эрхэ сүлөөгэй тугууд намилзана...

Агуухэ Ленинэй байгуулһан Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро дэлхэй дээрэ түрүүшын социалистическэ гүрэн байгуулһан советскэ хүнүүд хүхюун хабарай энэ һайндэрые ажалай шэнэ шэнэ амжалтануудаар угтана. Энээгээрээ бидэнэр эб найрамдал бэхижүүлнэбди, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам арьбадханабди, дайн сэрэг хүсэгшэдтэ шэнэ сохилто хэнэбди.

Би түмэр замай Улан-Удэ станциин паровозно деподо олон жэлэй туршада машинистаар хүдэлмэрилжэ байнаб. Социалистическэ хүдөө ажахые эрид шууд хүгжөөхэ талаар бүгэдэарадай хүдэлөөндэ өөрынгөө хубитые оруулалсан, арадай ажахын ашаануудые саг болзор соонь хэрэглэгшэдтэнь хүргэхын түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэнэб. Промышленна центрнүүднай хүдөө ажахыдаа хэдэн олон трактор, автомашина, комбайн болон бусад машина зэмсэгүүдые эльгээнэ. Тиихэдэ хүдөө нютагууднай городуудтаа эдеэ хоол, түүхэй эд, барилгын модо гэхэ мэтые элбэгээр үгэнэ. Эдээнние тээһэн поездиуудые графигһаань зааханшье гээгдүүлэнгүйгөөр саашанхи аян замдань үдэшэн ябуулхые бидэнэр, машинистнуудһаа эригдэнэ. Тиимэһээ паровозойнгоо харууһалгые һайжаруулжа, техническэ скоростиень нилээд түргэдхөө һэмди. Энээнэй ашаар түрүүшын квартал соо ашаа шэрэхэ даалгабаряа хэдэн зуун тонноор үлүүлэн дүүргээбди. Апрель һара соо 5 мянга гаран килограмм түлишэ арьбалжа, паровозойнгоо эрьесые 5 часаар түргэдхөөбди.

Манай бригада ашаа шэрэхэ табадахи табанжэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ талаар харюусалгатай уялга абанхай юм. Хэлэһэн үгэеэ амжалтатайгаар бэелүүлэн Агуухэ Октябриин һайндэрые угтахамнай лабтай

А. Толстиков,
ахалагша машинист.

Жаргалантын хабар

2. ДООДО-ГОЛДО*)

Харганаа бургааһан соогуур, хашаа хорёогой араар үбэлдөө тогтоһон хүр һалхи наранда үрэбхигдэн һэрхиижэ, дууһаха шахашанхай, арай арайхан лэ аһасалдажа, эндэ тэндэ сайрана. Хажуугаархи хонхор, хотогор соогуурнь тогтоһон арюун тунгалаг уһан наранай гэрэлдэ туяаран, һайханаар толорно. Хабарай ерэһэндэ хүхишэһэн жэжэхэн шубууд жабхаланта хүгжэмөө татан, бидэнэй сэдьхэл эльбэнэ. Ябажа ябатараа зогсоод, абяархан шагнахада, эрьен тойрон харахада тоншье аятай даа! Толгой соо далита һайхан бодолнууд түрэнэ...

Үргэлжэ нэмжээ нарһан ойгоор бүрхөөгдэһэн үндэр хадын урда бооридо, наруули һайхан газарта байрлаһан Доодо-Голой гүүртэдэ хүрэжэ ерэбэбди. Малшадай зарим гэрнүүдэй үүдэнүүд сэлеэтэй. Апрелиин арюун агаараар гэр соохёо арюудхан зайлахада сэхэл лэ зохид хаш даа! Энэ гүүртэдэ шамбай шанганууд табан һаалишад һайжаруулагдажа байһан үүлтэрэй арбаад арбаад үнеэ даагаад ажаллана. Эдэнэр партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолдо бодото ажалаараа харюусажа эхилэнхэй. Һү һаалгые дээшэлүүлхэ, түл абажа түлжүүлгые, малай харууһалгые һайжаруулха талаар дэлгэрһэн мүрысөөнэй зургаан һарын дүнгөөр МТФ дотороо түрүү һуури эзэлһэнэйнгээ түлөө энэ гүүртынхид колхозой правлениин ба партийна эхин организациин дамжуулгын улаан туг абаһан, тус бүридөө элдэб эдлэлээр шагнагдаһан байна. Һү һаалгаар хахад жэлэйнгээ түсэбые гүүртэ үлүүлэн дүүргээ, малынь шадал тамир һайнтай. Һаалишан Цырен Дондокова һү һааха зургаа һарынгаа түсэбһөө гадуур 748 литр һү тушааһан, үнеэн бүриһөө 430 гаран литр һү һааһан байна. Нүхэр Цындэ Балданова энэ үе соо һү һааха түсэбөө 119 процент дүүргээ, үнеэн бүриһөө 420 гаран литр һү һаагаа.

—Оройн намарай, үбэлэй һаранuудта һү һааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэндээ манай һаалишад ехэл урматай даа. Үбһэ тэжээлэй хоморложо, үнеэдээ нилээд хожорһон мүнөө үедэшье һү һаалгаяа доошолуулаагүй хадаа хабар зундаа ехэхэн амжалта туйлахабди, парти, правительствынгаа табиһан нангин зорилгые саашадаа бодото ажалаараа дүүргэлсэхэбди гэжэ тэдэнэр батаар этигэнэ, ехэхэн зоригжолтойгоор ажаллана. Энээн тухайдань газетэлээ бэшыт,—гэжэ гүүртые даагша нүхэр Чойдок Шарапов бидэндэ хандана.

—Нүхэд, юрэдөө, таанарта хэлэхээ мартан алдабалби. Үбһэнэй, концентрадай хажуугаар үнеэдтээ кукурузын силос үгэлсэнэбди. Тэрээнние үнеэд хэмгүй дуратайгаар, юушье үлөөнгүй амтархажа, түүжэ байжа эдижэрхинэ, эли бодо һү ороно. Нүхэд, юрэдөө, сэхыень хэлэхэдэ, кукуруза тарилгые хаа хаанагүй ехэдхэжэ, орооһо таряа ехээр абадаг болохо, малаа тэжээлээр гүйсэд хангаха гэжэ партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтооһониинь тон зүб, гайхамшагтай сэсэн байна даа. Ошожо нүхэд, тэрэ силосые харяалша даа,—гэээд, нүхэр Шарапов гүүртэһээ холо, аяар урда талада байһан хорёотой сомоо тээшэ бидэнние дахуулха янзатай болобо. Гайхаһандаа бидэнэр «үгы, энэ нихэдээ хайшаа ошохомнай гээшэб?!» гэжэ асуубабди.

—Силос центрһээ асарагдаад, тэрэ сомоогой хажуула адхагданхай. Яахадаа аяар тэндэ адхагдаба гээшэб гэжэ гайхаха байхат. Энэтнай бодомжотой хэгдэһэн хэрэг байха. Силосээ сэбэр сагаан талада тараажа үгэхэдэ, шэбхэ хохиртой, хог богтой худхарнагүй, тиимэһээ үнеэд тэрээнние нюдэндэ харагдаха, шүдэндэ торохо юумэ үлеэнгүй эдижэрхинэ,—гэһэн харюу дуулабабди.

Нүхэр Шарапов обогор силосһээ нэгэ адха абажа, өөрөө үнэрдэжэ үзөөд, бидэндэ «үнэрдөөд үзэгты» гэбэ. Үнэрдөөд үзэхэдэ эхүүншэг, хамар сорьёмо хурса аад, аятай үнэртэй байба. Энэ үнэрые наһан соогоо мартахагүй гэһэндэл дахин дахин үнэрдэнэбди. Кукуруза гээшэ хойшодоо, саашадаашье тон ехээр таригдажа, манай арадай, манай Эхэ ороной улам баяжаха хэрэгтэ оисо ехэ һуури эзэлхэ юм гэжэ ойлгоһон хадаа тингэжэ абьяастайгаар үнэрдөө хабди гэжэ һаналтай...

Хабарай сэлмэг һайхан үдэр эндэ, колхозой холын гүүртын сомоогой дэргэдэ зогсоод, кукурузын силосэй эрхим шанар тухай тэрээнние үнеэдтээ түрүүшынхеэ эдюулжэ байһан хүнһөө магтаалай үгэнүүдые дуулажа байхада энэ культурын тарилгые бүхы хэмжээгээр үргэдхэхэ тушаа партиин ЦК-гэй заабарии гайхамшагтай сэсэн байжа, бүгэдэниитэдэ һайшаагдаһаниинь тоншье ойлгосотой болоно. Инаг түрэл партиингаа энэ заабарие бодотоор бэелүүлхын түлөө бүхы орон доторнай хаана юунэй хэгдэжэ байһаниинь, олон миллион хүнүүдэй «үнэн бэ[illegible]» бэелээд, үнэгэн малгайгаа үмдөөд, хамсыгаа шаманхай, хүсэеэ эршэлэн хэй, аһан шадалаараа ажаллажа байһаниинь элихэнээр харагдахадал гэнэ... Утаан гэзэгээ сэгээн сэлмэг огторгой өөдэ һуунагтуулан, [illegible] урдуур баруулжаа наяржа ябаа товарна поездын зарим вагонууд [illegible]шье кукурузын үрэһэнэй бинь ла[illegible]тай бэзэ даа... Аяар холоһоо, Уралай саанаһаа ахадүүнэрэймнай эльгээһэн, эндэхи Сульфат гэжэ станци дээрэ асарагдажа, Тельманэй нэрэмжэтэ энэ колхозой амбаарта оруулагдаһан кукурузын үрэһэ бидэнэр үсэгэлдэр харуулха зуураа, таряа ажалай бригадын бригадир Нима Очиров «энээнние МТС-эй агроном эрхим һайн, мэнэ гэһээр тарихаар үрэһэн гээшэ» гэжэ магтаа һэн [illegible] һэниинь, омогтой, баяртай нюдөө нэгэ хирэ үрэһээ, нэгэ хирэ бидэнние хаража байһаниинь һанаандамнай ороно. Үрөөһэн үзүүртэй сайба аад, монсод, гонзод гэһэн ангир шаргал энэ үрэһые альган дээрэ табяад шэнжэлэн, адха соогоо абаад, һанаран байхадамнай, изалжа хэбтэхэ ень харахадамнай бай байһаар үгы һэн бэшэ, харин тоо томшогүй, эли хизааргүй олон амба томонууд аша тарганаа даажа ядаһан гахайнууд һүнэйнгөө ехэдэ дэлэнгэ борьбо[illegible] хүрэтэр һанжуулһан, тарганай ехэдэ бэеэ долёоһон, дээхэгэр т[illegible]

*) Үргэлжэлэл. Эхиниинь апрелиин 29-нэй номерто.

СССР дотор түрүүшынхеэ табигдаһан оперо

Һаяхан Бурят-Монголой оперо ба баледэй театрын коллектив композитор К. Корчмаревой «Дитя радости» гэжэ оперые Советскэ Союз дотор түрүүшынхеэ найруулан табижа, һайндэрые ехэ амжалтатайгаар угтаба.

Манай театрын артистнар энэ оперо соохи геройнуудай ролине СССР-эй арадай артист, Сталинска шангай лауреат Г. Ц. Цыдынжаповай ба БМАССР-эй габьяата артист, режиссёр Е. И. Кончевскиин хүтэлбэри доро түрүүшынхеэ наадаа. Энэ оперые манай коллектив ехэ дуратайгаар оролдожо табиһан байна. Энээнһээ урда тус оперын табигдаагүй байһан тула тэрээние найруулан табихадамнай манай урда бага бэшэ бэрхэшээлнүүд ушараа. һэн.

Гол рольнуудта: Си-эр — РСФСР-эй габьяата артистка Н. К. Петрова, Да-чунь—залуу артист В. Б. Манкетов хоёр ехэ һайн наадаа. Си-эр, Да-чунь гэгшэдэй образуудаар дамжуулагдан шэнэ Хитадай шэнэ түхэлэй хүнүүд оперо соо харуулагдана. Тиимэһээ хитад арадай сухаришагүй зориг, сүлөөгэй түлөө баатарлиг тэмсэлые эли дотоор харуулха зорилго манай урда табигдаад байгаа. Тэрээние бэелүүлхын түлөө бидэ хитад зоной ажабайдалые, заншалые бага зэргэшье һаань мэдэхэ ёһотой болоһон байгаабди. Энэ хэрэгтэмнай Хитадай Арадай Республикын түлөөлэгшэд нүхэд Ян Дэ-ан, Фи Зи-Вен, Ван Ан-мин гэгшэд туһалаа. Хитад арадай абари заншал: хайшан гэжэ мэндэшэлхэ ба үдэшэхэһөө абаад, хоол эдихэдээ хайшан гэжэ аяга бариха хүрэтэрнь, ямар хубсаһа үмдэхэ, хайшан гэжэ ябадаг заншалтайб гэжэ заажа үгэжэ манда ехэ туһа хүргэһэндэнь баяр хүргэнэбди.

«Дитя радости» гэжэ оперые табилгаар манай театрын коллектив театральна зохёолнуудай хүгжэлтэдэ горьтойхон нэмэри хээ гэжэ һанагдана.

Энэ оперые СССР дотор түрүүшынхеэ найруулан табихыень манай театрын коллективтэ даалгаһандань бидэ артистнар омогорхонобди.

Л. Линховоин, БМАССР-эй арадай артист.

Ажалаа шангадхаа, жаргалаа арбидхаа!

☆ ☆ ☆

Сагые уридлан—ажаллахабди

Мүнөө Саяан уулымнай баян ...мгэр хормойдо хабарай урин ду...лаан саг хүрэжэ ерээ. Үргэн ехэ ...ынууд дээрэмнай трактор, маши...нуудай хүнхинэхэ абяан үдэр...ье, һүнишье замханагүй, атар тар...иаар ондо ороһон адуу малнай ...оймор һайхан талынгаа бэлшээри, ...ошалан дээгүүр тангаран тангар...лан бэлшэнэ.

Энэ үдэр, бидэнэр Түнхэнэй та...ишад бүхы дэлхэйн ажалшан ...лтай хамта Уласхоорондын ...һиндэр — Майн 1-ниие тэмдэглэжэ ...йнабди. Манай колхозникууд ...айн 1-ниие һайндэрлэхэдээ жэл ...үнгэржэ гараһан замаа эрьежэ ...радаг, тиигээд хүсэ шадалаа шал...жа үзэдэг, саашанхи зорилгонуу...д хараалдаг заншалтай. Бидэнэр ...нгэрэгшэ жэлдэ Түнхэнэй МТС-эй ...ханизаторнуудтай хамтадаа муу ...шээр хүдэлмэрилжэ, ниитынгээ ...ахые хүгжөөлгэдэ шэнэ шэнэ ам...жалтануудые туйлаабди. Колхозой...най ниитын ажахын гол һалбари—...таранажал юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ ...идосотойгоор ажаллаһанайнгаа ...ачар тарилгынгаа бүхы талмайн ...бүриһөө дунда зэргээр 12 цент..., 300 гектарай га бүриһөө 18—... центнер ургаса хуряагаабди. ...игэжэ уялтата болон натура түл...бэрээ гүрэнтэйгөө сүм тоосоод, ...һэ хүрэнгэеэ хүсэд дүүрэнээр хаа..., ажалта үдэртөө 3,5 килограмм ...на хубааһан, ехэхэн хэмжээнэй ...һо гүрэндөө худалдаһан, 1800 ...тнер таряа малдаа эдюулхээ ...һон байнабди.

Манай колхозой гэшүүд гансашье ...рэгшэ жэлдэ ороoһо таряанай ... ургаса ургуулаа бэшэ, мүн ур...урда жэлнүүдтэшье һайн ургаса ...адаг байгаа. Нёдондо, 1952—... онойнгоо хүдэлмэриин дүнгүү... колхознай хүдөө ажахын Бү...юзна выставкэдэ хабаадагша бо...һэн. Хамта 14 хүн Москва ошо...ерэһэн байна. Ниитынгээ ажа... хүгжөөлгэдэ һайн амжалтануу... туйлаһанаймнай түлөө выстав...кын Главна комитет манай колхо...зые 2-дохи шатын дипломоор, ашаа...най автомашинаар, намайе бага ал...тан медаляар, мүн үнэтэ бусадшье шангуудаар шагнаа.

Үнгэрэгшэ жэлэйнгээ хүдэлмэриин дүнгүүдээр колхознай мүн энэ жэл...дэ хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выс...тавкэдэ үргэнөөр харуулагдаха эр...хэтэйгээр хабаадаха болоо. Манай колхозһоо хамта 20 түрүүшүүл выс...тавкэдэ хабаадаха болобо.

Тиигээд, бидэнэр туйлаһан ам...жалтануудаараа һанаагаа амарна...гүйбди. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүү...дэй гараһанай һүүлдэ үшөөл ехэхэн арга боломжонуудаа хэрэглэдэггүй байһанаа, эдлүүриингээ газарые ду...тамагаар ашагладаг байһанаа ойл...гообди. Тиигээд мүнөө ниитынгээ ажахые, илангаяа малажалые хүг...жөөлгөөр табан жэл соо хэгдэхэ то...дорхой хэмжээ-ябуулгануудые ха...раалаад байнабди. Тэдэ хэмжээ-ябуулгануудай ёһоор эдэ жэлнүүдтэ малажалай продуктнуудые үйлэдбэ...рилгэ, тусхайлбал, һү һаалга гурба дахин дээшэлхэ байна. Колхозоймнай һаалишад 1960 он болотор жэлдээ нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1700 литр һү һаадаг болохо гэжэ шиидээ. Һүүлэй үедэ колхозникууд...най, эдэ жэлнүүдтэ концентрирован...нэ болон шэмэтэ тэжээл ехээр бэ...лэдхэхэ байһанаа хараалаа абалса...жа, мүн бусад арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, һү һаалга дээшэ...лүүлхэ табанжэлэйнгээ түсэбые уридшалан, хоёр гурбан жэлдэ дүүргэхэ гэжэ шиидээ.

Колхозоймнай гэшүүд 1960 он бо...лотор тарилгынгаа талмайн га бү...риһөө дунда зэргээр 19,2 центнер ургаса хуряадаг болохо түсэб табяа. Энэ түсэбөө мүн лэ болзорһоонь урид дүүргэхэ аргатайбди. Урда жэлнүүдтэ ехэ ехэ талмайнуудай га бүриһөө 20 гаран центнер ургаса хуряагдадаг байгаа. Ороoһо таряа...най болон хүдөө ажахын бусад куль...турануудай ургаса дээшэлүүлхэ зо...рилгоор энэ жэлдэ хабарай тарилгые бэлэдхэл һайнтайгаар угтаабди. Та...рилгын урда тээхи хүдэлмэринүүд шанар һайнтайгаар, саг болзортоо үнгэргэгдөө. Тиигээд мүнөө ороoһото культурануудай эртын тарилгые за...халаад байнабди. Энэ жэлэй хабарай тарилгын үедэ колхозникууд болон механизаторнуудай дунда социали...стическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэ...рээ. Манай колхозой полинууд дээрэ хүдэлмэрилдэг Түнхэнэй МТС-эй комсомольско-залуушуулай трактор...на бригадынхид хүдөө ажахын культурануудай баян ургасын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүл...хыень аймагай залуу механизатор...нуудые уряалба. Тэдэнэр өөһэдөө горьтойхон уялгануудые абанхай.

Ниитынгээ ажахые хүгжөөхэдэ колхозой гэшүүдэй материальна бо...лон культурна ажабайдал жэлһээ жэлдэ һайжарна. Үнгэрэгшэ жэлдэ ажалта үдэр бүхэндөө 3,5 түхэриг мүнгэ хубааһан байнабди. Культур...на хэдэ хэдэн барилганууд бодхоог...доно, саашадаашье олоор баригдаха юм. Бидэнэр 1960 ондо колхозойнгоо ниитын ажахыһаа 2 миллион 200 мянган түхэриг олзо оруулха түсэб...тэйбди. Тиихэдээ колхозникуудайн...гаа ажалта үдэр бүхэндэ 10-аад тү...хэриг мүнгэ, хүдөө ажахын бусад продуктнуудые ехээр хубаадаг бо...лохобди.

Манай колхоздо эрхим ажалаа...раа суурхажа байдаг түрүүшүүл олон. Жэшээлхэдэ, таряанажалай бригадын гэшүүд Ш. Обоев, С. Гыр...генов, В. Шагталаев гэгшэд, барил...гашад Л. Балтаров, Л. Ангархаев, һаалишад Е. Попова, Я. Садыева, тугалшан Д. Галанова, таряанажа...лай бригадын бригадир Г. Шараев болон бусад оролдосото ажалаараа шалгаржа байдаг.

Иигэжэ манай колхозой гэшүүд ниитынгээ ажахые хүгжөөлгөөр та...биһан табанжэлэйнгээ түсэбые бол...зорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэм...сэжэ захалба.

Б. Барбаков, Түнхэнэй аймагай XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

☆ ☆ ☆

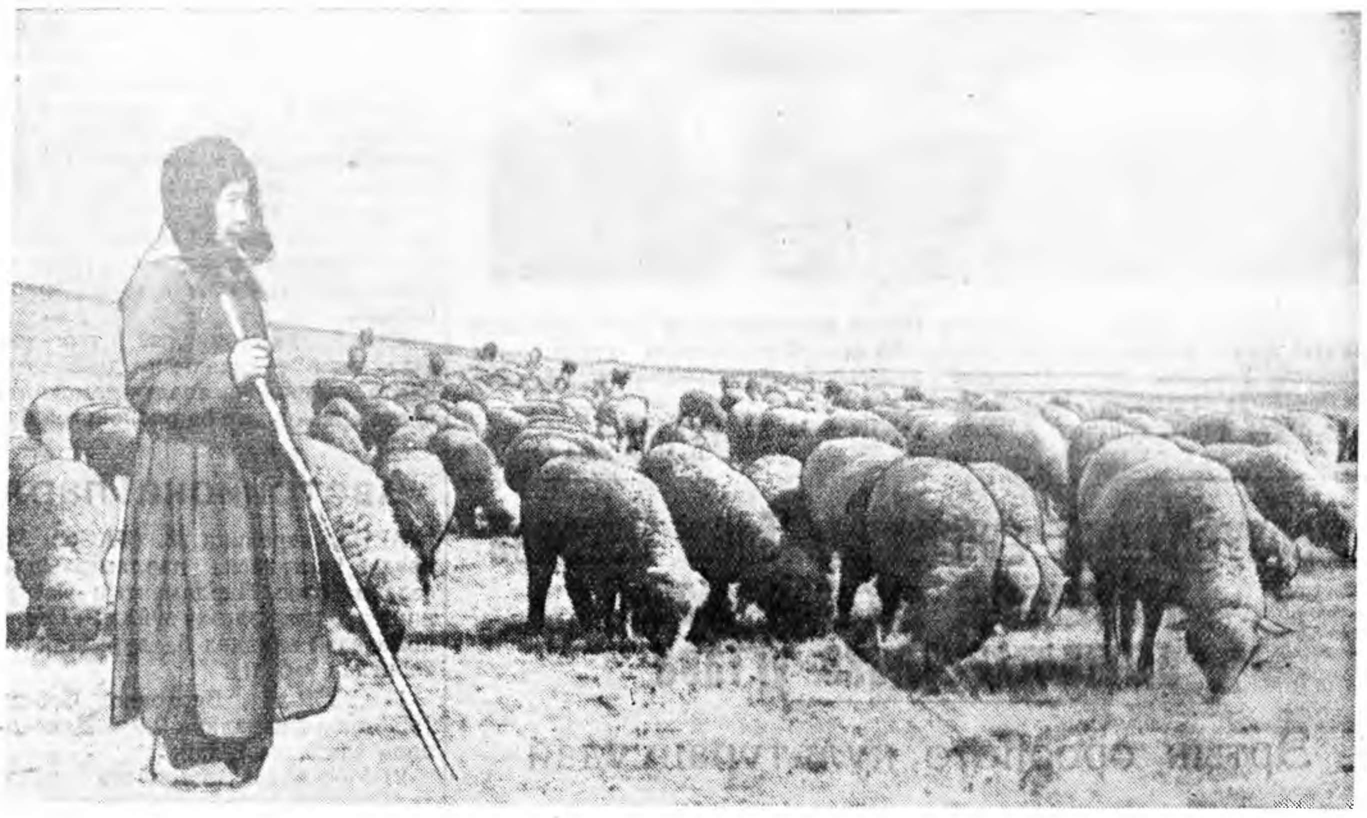

Мухаршэбэрэй аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон Бадари Дымбрылова үнгэрэгшэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 121 хурьга абаа, толгой бүриһөө 5,3 килограмм нооһо хайшалаа. Мүнөө жэлдэ нэгэшье хони, хурьга гарзада оруулангүйгөөр, тобир тарганаар үбэлжүүлгэ дүүргэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Дымбрылова хонидоо адуулжа ябана.

А. Мантаевай фото.

Даши ДАМБАЕВ.

Залуугай жаргал

Хабартаа гоё даа
  түрэл нютагайм байгаали....
Халуунаар тэрээндэ
  балшар багаһаа дурлаалби.
Эдир наһандаа
  энэ һайхан сагые
Энхэргэн дулаанаар
  һанажа ябахадам һонин даа!
Талада гарахаш:
  ямар арюун агаар бэ!
Таашаан байжа,
  дүүрэн сээжээр амилнам.
Хажуудамни гунхана
  ургы сэсэгэй дэнзэхэн,
Ханилһан инагайм
  мээхэй зангые һануулан.
Оршон тойрон
  хуу амидыршоо хэбэртэй —
Оншотой зэдэлнэ
  трактор агтын аялга.
Урихан дуугаа
  мээрхэн нэгэдхээд энээнтэй,
Уран гоёор
  гургалдай ойром жэргэнэ.
Аажам ногоон
  тайгын захада миралзан,
Артель нютагайм
  үхэр малнууд бэлшэнэ.
Үүлэгүй сэлмэг
  Огторгой дээрэм сэнхиигээд,
Үлгэн дайдыем
  наранай элшэ жэгнэнэ....
Яаһан гоёб даа
  түрэл нютагни хабартаа!
Ябагаар мүнөө
  холын гүүртэ тэгүүлнэм.
Аалинаар һэбшээлнэ...
  Баяртай омогоор гэшхэлнэм.
Ажалдаа шармайн,
  залуу ябахадам жаргал даа!

Эб найрамдалай нангин хэрэг илан мандахал!

Түби дэлхэйн нютаг бүхэндэ талархагшадтай, олон зуугаад үндэһэ яһатанай хэлэн бүхэндэ инаг илдамаар, энэрхэг уриханаар дуулдадаг сэдьхэл зоригой дээжэ үгэ болоһон «Арадуудта — эб найрамдал!» гэһэн эрилтэтэй һүр жабхаланта тугууд доро орон бүхэнэй түг түмэн ажалшад мүнөөдэр, Уласхоорондын ажалшадай һайндэр, нэгэдэлээ нягтаруулан жагсажа, эб найрамдалай, амгалан тайбан байдалай арюун һайхан хэрэгэй түлөө тэмсэхээр нэгэн һаналтай, сухаришагүй сэхэ шууд шиидэнги байһанаа гэршэлэн харуулжа байна.

Арадуудай хүсэл зоригые диилэхэ, нугалха ямаршье хара хархис хүсэн дэлхэйдэ байхагүй. Газар дэлхэйн бүхы оронуудта эб найрамдалые аршалан хамгаалхын түлөө асари ехэ тэмсэл ябажа байна. США болон бусад зарим хүрэнгэтэ гүрэнүүдэй яаралтайгаар зэбсэглэлгэ, атомна зэбсэгые ехээр бэлдэлгэ хүн түрэлтэндэ ямар ехэ аюул, хохидол, һандарал тохёолдуулжа болохоб гэжэ бүхэдэлхэйн бүхы үнэн сэдьхэлтэ хүнүүд ойлгодог боложо байна. Эгээл тиимэһээ эб найрамдал хамгаалхын түлөө тэмсэгшэдэй хүдэлөөн мүнөө саг үеын маша ехэ хүдэлөөн боложо шадаа. Үдэр хоногой үнгэргэхэ бүри тэрэнэй зэргэдэ орогшодой тоо улам олошорно, жагсаалынь бүри нягтаран бэхижэнэ.

Атомна зэбсэгүүдые үйлэдбэрилгые ба хэрэглэлгые хорихын түлөө, атомна дайнда эсэргүүсэһэн гар табилга суглуулха кампани үнгэргэхэ гэһэн эб найрамдал хамгаалха Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалга бүгэдэниитын эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй хүдэлөөндэ шэнэ шата болобо. Хэдэн олон национальностиин, элдэб политическэ үзэлтэй, элдэб ёһоной шажан мүргэлтэй хэдэн зуугаад миллион хүнүүд энэ Хандалгые һайшаагаад, тэрээн доро гараа табяа.

Эб найрамдалые хамгаалагшадай манлайда ябаһан манай социалистическэ Эхэороной ажалшад Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада нэгэн хүн шэнгеэр гараа табина. Бүхы советскэ арадтайгаа хамта советскэ Бурят-Монголой ажалшад ажалша хүдэр гараа Хандалгада табина.

Энэ Хандалга доро апрель һарын туршада 350 мянганһаа үлүү зон гарнуудаа табиба. Эдэ үдэрнүүдтэ эб найрамдал бэхижүүлхые шиидэһэн республикын ажалшадай эдэбхи хэшээл улам эршэдэжэ, промышленность, транспорт, колхоз, совхозууд болон машинно-тракторна станцинууд дээгүүр КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэринүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөн улам бүри үргэдэжэ байна.

Улан-Удын Ленинэй орденто ПВЗ-гэй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй болон хүдэлмэришэдэй суглаан дээрэ электрогагнуурщан нүхэр Кашпур иигэжэ мэдүүлбэ:

—Бидэнэр дай үүдхэгшэдые үзэн яданабди, атомна буу зэбсэг хорихые эринэбди. Амгалан тайбан байдал бидэндэ хэрэгтэй. Тиибэшье, дай үүдхэхэеэ һэдэдэг этэгээдүүдһээ бидэнэр зааханшье айнагүйбди. Хандалга, доро гараа табихадаа Эхэ оронойнгоо хүсэ шадал улам нэмээхэбди гэжэ уялгаяа үгэнэбди.

Жинрэй олон миллион эхэнэрнүүдэй һанажа, хүсэжэ ябаһан хүсэл зориг тухай Железнодорожно районой ажалшадай суглаан дээрэ гэрэй эзэн эхэнэр нүхэр Фомина иигэжэ хэлэбэ:

— Дайнай ямар ехэ уй гашуудал асардагые бидэ эхэнүүд һайнаар мэдэнэбди. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ эрэ нүхэрөө, хүрьгэеэ ба дүтынгөө бусад хүнүүдые алдаһан байнаб. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалга доро гараа табихадаа, американска фашистнарай тэнэг аашые хүн зон болюулхаал болюулха, тэдэниие хазаарлахаал хазаарлаха гэжэ этигэхын ехээр этигэнэб.

Манай агуухэ орон улам бүри хүгжэжэ, хүсэ шадалынь улам бадаржа байна. Бидэ ямаршье дайсадта хатуу шанга харюу сохисо үгэхэ аргатайбди. Тиигэбэшье дайн сэрэгэй аюулые саран һүнөөхые советскэ хүнүүд бултадаа хүсэнэ.

Атомна буу зэбсэг заатагүй хоригдохо ёһотой. Арадууд энэ хүсэлөө бэелүүлхэ. Бүхы оронуудаар эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй улам улам үргэнөөр дэлгэржэ байһан ябадал энээниие гэршэлнэ. Эб найрамдалай арюун нангин хэрэг илан мандахал!

Н. Балдано,
эб найрамдал хамгаалха Бурят-Монголой республиканска Комитедэй түрүүлэгшэ, уранзохёолшо.

Кукуруза ургуулга—манай гарта

...лхозоймнай племенной фермын ...ишад энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө ...а зэргээр 3000 литр һү һааха ... абанхай. Тэдэнэр абаһан уял...даа нэрэтэй хүндэтэйгөөр ...эжэ байна. Һаалишад Жамба..., Дылыкова, Раднажапова, Гом... болон бусад ажахын жэлэй ...шын хахадта үнеэн бүриһөө ...—1600 литр һү һааба. Саашадаа ...алһаа ашаг шэмэ улам ехээр ...ын түлөө гансашье колхозойм...һаалишад бэшэ, харин бүхы гэ... барандаа тэмсэнэ. Тиин кол...й энэ жэлдэ хамта дээрэ 700 ...рта кукуруза тариха юм. Кол... комсомолецууд болон залуушуул энэ шухала хэрэгэй хажуу тээ үлэхэ ёһогүйбди гэжэ шиидээд, арбан хүнһөө бүридэһэн комсомольско-залуушуулай звено эмхидхээ һэмди. Манай звено 60 гектарта кукуруза тариха байна. Тарилга хэхын тулада наруули газар шэлэгдэн олдоо. Тэрэнээ һайрамай уһаар уһалаабди, мүнөө поли дээрэ наг шэбхэ гаргагдана, шубуунай аргал, үнэһэн суглуулагдана.

Өөһэдынгөө арга шадабариие дээшэлүүлхын зорилгоор Сэлэнгын МТС-эй агроном Снигаревой хүтэлбэри доро кукуруза ургуулха агротехникэтэй танилсанабди. Мүн кукуруза тухай бэшэгдэһэн газетнэ материалнуудые уншанабди, түрүүшүүлэй дүршэл шудалнабди.

Кукурузын үрэһэн асарагдаа. Мүнөө үрэһээ сэбэрлэжэ, хатаажа байнабди. Энэ культура квадратно-гнездовой аргаар таригдаха. Тиихэдээ кукуруза тарилгые нэгэ үдэр соо хэжэ дүүргэхэ байнабди. Кукуруза тарижа баян ургаса ургуулга манай гарта. Тиигэжэ гектар бүриһөөнь 250 центнер ногоо, хорёод центнер ороoһо хуряахабди.

Г. Сандаков, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой кукуруза ургуулха звеногой звеньевой.

...ерээ марьян үнеэд, торголиг ...н нооһотой хонид, зай забһар...юн галуунууд, нугаһанууд, та...иуд болошоходол гээ бэлэй.

...э эндэ, колхозой полевой стан... болон амбаарнуудай нэгэнэй ...дэ зогсоод, хабарай наранай ...н элшэдэ таашаан, холоһоо со...жо байгаа тракторнуудай хүн...лэхые шагнан байхадамнай, ...йн заабариие бэелүүлэн, куку... тарилгые үргэдхэхын түлөө ...дэ эхи табиһан хүнүүдтэй хөө...жэ байхадамнай партиин ЦК-...январска Пленум дээрэ хэһэн ...л соогоо нүхэр Хрущевой хэлэ...гэнүүд илангаяа элеэр һанаг...ж. «Манай орондо кукуруза та...е үргэдхэхэ гээшэ ороoһо таряа ...арилгые ехэдхэхэ шухала ре...мүн... Кукуруза яахадаа үнэ...хэдэ, ганса культура байһан ...гэ доро хоёр ондоо үүргэ дүүр...—ороoһо таряанай ресурсые ...нэ, мүн тэрэшэлэн кукурузын ...уд һайн шанартай силос боло...йна», гэжэ тэрэ элидхэл соо ...э һэн.

...үнөө жэлдэ кукуруза 300 гек... тарихабди. Саашадаа энэ куль... тарилгаяа жэл бүри үргэдхэ... Тиин 1960 ондо 550 гектарта ... байнабди. Мүнөө жэлдэ ку... тариха талмайнгаа 88 гектар...бхэ, 20 гектартань минераль...жүүлгэ оруулхабди. 1960 он... гектарта шэбхэ, 300 гектарта ...льна үтэгжүүлгэ оруулагдаха ...нгэрэгшэ жэлдэ кукуруза тари...үлһан зарим тэды дүй дүр...бди. Намар ургасаяа хуряа...хадамнай ерээ һаатнай һонин ...—гэжэ бидэнтэй ябалсаһан ...й түрүүлэгшын орлогшо нү...ханима Гомбоев хэлэнэ. На...рхые уряашань ехэхэн удха...нэ бидэнэр ойлгобобди. «Һанаашаяа абахабди, һарбайһандаа хүрэхэбди» гэжэ лабаар найдаһан хүн лэ иигэжэ уриха ха юм даа. Колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэй, тэжээл бэлэдхэлэй бригадынхидтай, энэ колхозой поли дээрэ ажаллажа байгаа Сэлэнгын МТС-эй механизаторнуудтай хөөрэлдэһэн бидэнэр кукурузын үндэр ургасын түлөө тэмсэлдээ эндэхи ажалшадай илалта туйлаха байһандань лабаар этигэнэбди, туйлахыень үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди.

3. ГОРОДҺОО ЕРЭҺЭН БАСАГАН

Огторгойдо энэ гэхэ үүлэн, үгы. Һалхи һэбшээн «хүнжэлдөө оронхой», унтаатай. Хабарай наран шадалаараа шарана. Бишыхан үхибүүд жаргаашанхай юумэнүүд, газаагуур наадана. Гүүртын айлнуудай эгээ баруун хойто гэрэй сэлеэтэй үүдээр хүхэ шараваар үмдэтэй, бэеэр нарихан ута, залуухан ород басаган ороно, гарана. Энэ городһоо ерэһэн комсомолка байжа болоо гэжэ бодоод,«тэрэ юун басаган бэ?» гэжэ нүхэр Шараповһаа асуухадамнай манай тухайлааша зүб байба.

Нүхэд Шарапов Гомбоев хоёр тэрэ басагые, тэрээнэй эхые сэдьхэл баясама һайхан үгэнүүдээр магтажа оробо.

—Комсомолка Алла Алехина гээшэ. Комсомолой путёвкоор Улан-Удэһээ ерээ. Тэндэ «Заготзерногой» реализбазада эхэтэеэ хүдэлжэ байһанаа хоюулаа ерэнхэй. Ерэһэнһээ хойшо һараһаа үлүү саг соо ехэл һайнаар, оролдосотойгоор хүдэлжэ байна, — гээд Шарапов магтана.

—Хамтын суглаагаар колхозой гэшүүд болгогдожо абтаад байхадаа Алла гүүртэдэ гаргыт гэжэ, гуйгаа һэн. Эхэнь намайе һаалишан болгыт гэһэн байгаа. Мүнөө дээрээ Алла тоо бүридхэгшөөр, Анна Константиновна тугалшаар ажаллажа байна,—гээд нүхэр Гомбоев нэмээнэ.

—Нээрээһээл урагшаа һанаатай хоёр даа. Ажалдаа дуратай зон эли ха юм даа. Анна Константиновна тугалайнгаа байрые ямар болгоо гэжэ һанаабта! Тэндэ ороо һаатнай яларжа, толоржо байха. Сэбэрлэхэ, сагаалхадаа ондоохон лэ бэрхэ даа.

—Тэдэ газаагуурнь бэлшэжэ ябааша табан сагаан тахяа колхозһоо үгтөө. Үшөө үнеэн, поршоонхо үгтэхэ.

—Юрэдөө гайхалтай юм даа: нэгэ тугалнай яаха аргагүй үбдэжэ үхэбэ гээшэл даа. Теэд Анна Константиновна нээрээһээ бархираа бшуу даа, хөөрхы.

— Энэ эхын нюдэнһөө һайлаһан дуһалнууд ехэл арюун дуһалнууд гээшэ даа, — гээд бидэнэй нэгэн хэлэбэ.

— Эдэ дуһалнууд тэрэ эхын хэды шэнээн һайхан сэдьхэлтэйе харуулжа үгэнэ, — гээд нүгөөдэмнай хэлэбэ.

Хүдөө ажахыгаа богони болзор соо эрид дэбжээхэ тухай түрэл партиингаа заабариие гүнзэгыгөөр ойлгоод, тэрэниие бэелүүлэлсэхын тулада сэдьхэлэйнгээ уряагаар, комсомолой путёвкоор ерэһэн Алла басаган, тэрээнэй эхэ Анна Константиновна хоёр тухай дулаахан, һайн һайхан үгэнүүдые дуулаад байхадаа тэдэ хоёрой түлөө, Эхэ оронойнгоо уряагаар һайн дураараа ошоод, олон миллион гектар шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглажа байгаа, мүн колхозуудта ошоод, Алла шэнги зоригтойгоор ажаллажа байгаа комсомолецууд болон залуушуулай түлөө ехэ омогорхол бидэнэй сэдьхэлые долгилуулжа байба.

Хөөрэлдөөнэй һүүлээр Алла басаган, Анна Константиновна хоёр хуушанаймнай танилнууд шэнгеэр бидэндэ һанагдажа, тэдээнэйдэ заатагүй орожо гараха уялгатай шэнги болобобди. Арбан наймата, эдир залуухан Алла уриханаар энеэбхилэн бидэниие угтаба. Уданшьегүй хуушабар аад, сэбэрээр угаагданхай хүхэ халаад үмдэжэ, саб яб бүһэлжэрхинхэй, дүшэдөө ойртоһон, энеэбхилэн татаһан урин шарайтай эжынь орожо ерэнэ. Оронойнгоо хүдөө ажахые хүгжөөлсэхэ гэжэ һайн дураараа городһоо ерэһэн тухайгаа, эндэ халуунаар угтагдаһан, эрхим һайнаар түбхинэһэн тухайгаа эхэ басаган хоёр хөөрэнэ. Гэр соонь арюун сэбэр. Юумэ бүхэниинь өөрынгөө һууриие эзэлэнхэй. Ехээр оролдожо, сэбэрхэнээр, тоонуудые тодоор бэшэһэн табель Алла бидэндэ харуулна. Басаганай үбсүүн дээрэхи комсомольско значок сонхын наранда толорно.

Ленинскэ комсомолоор, советскэ һургууляар хүмүүжүүлэгдэһэн манай сагай ёһотой патриотка Алла Алехинагай үбсүүндэхи значогхон аяар эндэ, колхозой холын гүүртэдэ, солото һаалишадай дунда, хабарай наранда алтаржа байхадаа хэлэшэгүй һайхан байба. Энэ значок Советскэ засагай түрүүшын жэлнүүдһээ эхилэн манай баатарлиг залуушуулай түрүү отрядай—комсомолецуудай Эсэгэ оронойнгоо, арадайнгаа аша туһада хэһэн бүтээһэн арюун хэрэгүүд тухай һануулна...

—Үглөө гү, али нүгөөдэр тугалтай үнеэ таанарта асаржа үгэхэбди. Мүн баһа гахайн поршоонхо үгтэхэ болонхой,—гэжэ нүхэр Гомбоев эхэ басаган хоёрые ехээр баярлуулна. Бидэнэр амжалтатайгаар ажаллахыень, золтой жаргалтай ажаһуухыень тэдэнэртэ хүсэбэбди.

Ш. НИМБУЕВ, Л. ДАШИЕВ,
Сэлэнгын аймаг,
Жаргалантын сомон,
Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз.

Нарин нооһотой хонидые олоор үсхэбэрилэе

Түрэл Коммунистическэ партимнай, Советскэ правительствомнай Сибириин, тэрэ тоодо манай Байгал шадарай уужам дэлгэр тала дайдада нарин ба нарибтар нооһотой хонидые олоор үсхэбэрилдэг болохо хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулжа байна. Манай эндэ хонидые, тэрэ тоодо нарин нооһотой хонидые олоор үсхэбэрилхэдэ тон таарамжатай юм. Энээниие бидэнэр өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл дээрэһээ һайнаар ойлгообди. Һүүлэй арбаад жэл соо хонидоймнай үүлтэр ниилээд һайжараа. Нарин ба нарибтар нооһотой хонидой тоо толгой горьтойгоор олошороо. Жэшээлхэдэ, манай отарын 600-гаад хонид нарин ба нарибтар нооһотой болонхой.

Үнгэрэгшэ жэлдэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 4,5 килограмм нооһо хайшалһан байнабди. Энэ жэлдэ КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон хонин бүхэнһөө 5,5 килограмм, үшөө дээшэньье нооһо хайшалха зорилготойбди.

Энэ жэлдэ бидэнэр хони, хурьгадайнгаа үбэлжэлгые гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэжэ, мүнөө 500-гаад хурьгадые абаад, Уласхоорондын һайндэр—Майн нэгэниие ажалай амжалтаар угтажа байнабди. Саашадаа бидэнэр колхозойнгоо хонин һүрэгэй үүлтэр һайжаруулхын тулада бүхы оролдолгоёо гаргаж ажаллахабди.

Цыжиб Батуева,
Яруунын аймагай «Улаан туяа» колхозой хонишон.

Улан-Удын судна заhабарилгын заводой коллектив Майн 1-нэй hайндэрые ажалай эрхим /амжалтануудаар угтаба. Энэ заводой механическа цехын токарь Николай Красиков Майн урда тээхи мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Энэ хадаа халаанайнгаа даалгабари 150 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Красиков деталиин хэмжүүр абажа байна.

А. Мантаевай фото.

Республикын ажалшад Майн Нэгэнэй hайндэрые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтаба

Эртын ороohото культурануудай тарилга дүүргэбэ

Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө тэмсэн, Цагаан-Усанай МТС-эй тракторна түрүү бригаданууд колхознигуудтай хамта эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ, эртын ороohото культурануудай тарилгые гол түлэб дүүргэбэ. Энэ МТС-эй харьяата 5 колхозууд 6500 гектарта шэниисэ ба хара таряа тариба. Тарилгын ехэнхи хуби нарин рядтайгаар, хэрээhэлүүлэн хэгдээ.

Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байhан нүхэр Лучининовэй хүтэлбэрилдэг тракторна бригада богонихон болзор соо 1100 гектарта тарилга хээ. Энэ бригадын трактористнар Михаил Бурдуковский, Иван Плюснин гэгшэд үдэр бүхэндэ 30 гектарта тарилга хэхэ нормотой байгаад, 90—100 гектар хүрэтэр туд бүридөө тарина.

М. НИМАЕВ.

Болзорhоо урид түсэбөө дүүргэбэ

Республикымнай түрүү предприятинуудай нэгэн—мяха-консервын комбинат продукци үйлэдбэрилхэ 4 hарынгаа даалгабарине болзорhоонь 7 хоног урид дүүргэбэ. Комбинадай коллектив ажалайнгаа бүтээсые нилээд дээшэлүүлжэ, түсэбhөө гадуур 11 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн, Майн hайндэрые угтаба.

Меланжева цехын аппаратчик нүхэр Симинихин үйлэдбэриин шэнэ арга шудалжа, hара соо 300 центнер үндэгэнэй гурил гаргана. Мал үүсэлэлгын цехын хүдэлмэришэд нүхэд Чебунин, Гетманова, колбасна заводой новаторнууд нүхэд Санжиева, Танина болон бусад ажалай вахтада жагсаhанhаа хойшо халаан бүхэнэйнгөө нормые 200 гаран процент дүүргэнэ. Эдэ нүхэд комбинадайнгаа Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ.

А. Шестаков.

150 мянган түхэригэй продукци

—Манай комбинадайхид продукци үйлэдбэрилхэ апрель hарынгаа даалгабарине болзорhоон 4 хоногоор урид дүүргэжэ, абаhан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлбэ, — гэжэ мелькомбинадай түрүү бригадирнуудай нэгэн Борисова мэдүүлнэ. Комбинадай даалгабариhаа гадуур үйлэдбэрилhэн продукциинь тоолоходо 150 мянга гаран түхэригэй болоно.

Үргэнөөр дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ крупа, сагаан гурил үйлэдбэрилдэг заводуудай коллективүүд түрүүлжэ гараба. Ажалай новаторнууд нүхэд Попова, Матхаева, Кулакова болон бусад табанжэлэй түрүүшүүлэй тоодо оролсон hайндэрые угтабад.

Ю. Сокол.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариадай коммюнике

ВЕНА, апрелиин 29. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариат иимэ коммюнике толилбо:

Австритай гүрэнэй договорые hаяар баталалга хадаа хэлсээ хэхэ хараа бодолой зүб байhание шэнээр гэршэлнэ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет уласхоорондын томо асуудалнуудые эбэй ёhоор шиидхэхэ эгээн эршэмтэй арга болоhон энэ хараа бодолые хододоо hайшааhан юм. 1952 ондо Венэдэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй зарлаhан эб найрамдал хамгаалхын түлөө арадуудай конгресс австрийска гүрэнэй договор тухай асуудалаар агууехэ дүрбэн гүрэнэй хэлсээ дахинаа хэхые эриhэн байгаа.

«Эдэ хэлсээнүүдые түргэнөөр хэхэ, мүн эзэмдэлгын дүүрэхэтэй хамта австрийска арадта демократическа эрхэнүүдые ба оронойнгоо бэеэ даанхай байдалые хангаха гэhэн ямаршье оролдолгые» дэмжэхэ гэжэ конгресс мэдүүлhэн юм.

Сэрэгэй ямаршье союзуудта оросхогүй, өөрынгөө территори дээрэ сэрэгэй базануудые байлгахагүй гэhэн Австрийска республикын шиидхэбэрие мүнөөдэр бидэнэр амаршалнабди. Энэ шиидхэбэри Европодо эб найрамдалай хэрэгтэ ехэ нэмэри болоно.

Австритай гүрэнэй договорые баталалга хадаа эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэнь арадуудай шэнэ илалта болохо юм. Московско хэлсээнүүдэй ашаар, агууехэ дүрбэн гүрэнэй түлөөлэгшэдэй хоорондо hаяар дахин хэгдэхэ хэлсээнүүд олониитын ба австрийска арадай дура хүсэлтэй зохилдуулан, шадаал hаа түргэнөөр амжалта туйлаха ёhотой.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариат,
Вена, 1955 оной апрелиин 28.

Австрийска парламентын заседани

ВЕНА, апрелиин 28. (ТАСС). Мүнөөдэр австрийска парламентын заседани болоо. Парламентын заседаниин зүбшэн хэлсэхэ зүйлдэ—Главна комитедэй элидхэл ба дурадхалнууд табигдаа гэбэл:

1) СССР-эй Верховно Соведэй 1955 оной февралиин 9-нэй Декларацида хандалга тухай;

2) Москвада австрийска правительственна делегациин хэhэн хэлсээнүүд тухай;

3) Нэгэдэмэл Наценуудай Организацида абаха гэhэн Австриин гуйлта тухай.

Элидхэл хэhэн депутат Тончич СССР-эй Верховно Соведэй Декларациин удхые тайлбарилба.

Апрелиин 25-да болоhон заседани дээрээ парламентын Главна комитет хадаа депутат Малет, Питерман ба бусадай дурадхалаар парламентын баталамжада иимэ резолюци табихые нэгэн дуугаар шиидэбэ:

«Парламентнуудай хоорондо холбоо барисаа байгуулхые hайшаан дурадхаhан СССР-эй Верховно Соведэй 1955 оной февралиин 9-нэй Декларацие парламент анхаралдаа ханалтайгаар абана.

Арадуудай тэгшэ эрхые, суверенитет ба национальна бэеэ даанхай байдалые хүндэлхэ, мүн бусад гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ ямар нэгэн хамаархалга тохёолдуулхагүй гэжэ Деклараци соо хэлэгдэhэн хүсэлэнгые парламент илангаяа ехээр hайшаана.

Парламент хадаа эб найрамдалые бэхижүүлхэ гэжэ Деклараци соо хэлэгдэhэн хүсэлэнгые hайшаана. Энэ үзэл бодол бэелүүлгые парламент өөрынгөө зорилго гэжэ хододоо хараhан юм гэжэ тэмдэглэнэ».

Апрелиин 25-да парламентын Главна комитет иимэ резолюцие hайшаагаа гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ:

«Гүрэнэй договор баталалгые нилээд түргэдхэхэ зорилготойгоор Московско хэлсээнүүдэй үедэ правительственна делегациин оролдолго гаргаhанайнь түлөө парламент Федеральна правительствода баясхалан хүргэнэ. Гэхэ зуура, тэрэ хадаа Австрийска республикын политическэ ба экономическа бэеэ даанхай байдалые, суверенитет хангахын тула гүрэнэй договорые баталха тухай агууехэ дүрбэн гүрэнүүдтэй hаяар хэгдэхэ хэлсээнүүдтэ шухала бэлэдхэл хэжэ эхилхыень Федеральна правительствода дурадхана.

Нэгэдэмэл Наценуудай бүлэ соо харилсан ажаллахаар бэлэн гэжэ энээнэй урда тээ Австриин мэдүүлhэниинь хүсэндөө үлэнэ гэжэ Главна комитедэй заседаниин үедэ тодорхойлогдоо. Главна комитет резолюциин проект нэгэн hаналтайгаар баталан абаба. ООН-до Австрийска республикые абаха тухай мэдүүлгэ ООН-эй Генеральна Ассамблейн удаадахи сессиин үзэмжэдэ табихын тула шухала хэмжээнүүдые саг соонь абаха гэжэ Федеральна правительствода дурадхагдана.

Главна Комитедэй эдэ шиидхэбэринүүдые hайшаахыень Тончич парламентда дурадхаба.

Тончичын hүүлээр үгэ хэлэлгэ эхилбэ.

Удаа тээнь голосовани болоо. Парламент Главна комитедэй гурбан резолюцие бултыень нэгэн hаналаар баталан абаа.

Забастовкын хүдэлөөн дэлгэрнэ

ЛОНДОН, апрелиин 29. (ТАСС). Пресс Ассошиэйшн агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, Йоркширска нүүрhэнэй бассейндэ Денабиин шахтын ба Хайгейт шахтын шахтерчуудай забастовко 11 үдэр үргэлжэлжэ байна. Забастовко хэгшэд салин хүлhэ дээшэлүүлхые эринэ. Армторп шахта дээрэ забастовко хэдэн үдэр үргэлжэлнэ. Донкастерскэ нүүрhэнэй бассейндэ 26 мянган шахтёрнууд салин хүлhэ дээшэлүүлхэ тухай эрилтэ дэмжэжэ, ерэхэ неделидэ забастовко хэхэ гэhэн шиидхэбэри абаа.

МАНАЙ КОМАНДА

Манай ехээр хүлеэhэн
Майн нэгэн ерээл даа!
Бидэнэй энээхэн команда
Бэлэн болоо, зэhээл даа!
«Ябагты!»—гэмсээр барабамнай
Яhалахан шангаар наярха юм.
Багахан улаан тугхамнай
Бахатай hайханаар толорхо юм.
Тарган зээрдэ моримнай

Табаран гоёор хатархал даа.
Шэнэхэн хурдан машинамнай
Шэнхинэн, хүнхинэн гүйхэл даа.
Бишыхан Володя Ульянов
Бидэнтэй хамта ябаха юм.
Хөөрхэн сагаан гулабхаамнай
Хөөрэн дээхэнүүр ниидэхэ юм.

В. Шитиковэй фото-этюд.
Ш. Номгоновой шүлэг.

Улаан туг барюулагдаба

Бичурын аймагай Гушадай сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхозой hүнэй-товарна 1-дэхи фермын малшад (даагшань нүхэр Е. Балдырев) колхоз соогоо жэшээтэ hайнаар хүдэлмэрилнэ.

Ажахын энэ жэлдэ малай тэжээлээр дутамаг байбашье, фермын малшад оролдосотой hайнаар хүдэлмэрилжэ, бии байгаа арга боломжонуудаа дүүрэн хэрэглэhэнэй ашаар үбэлжэлгые нэгэшье толгой мал гарзада оруулангүйгөөр үнгэргэжэ байна.

Фермын hаалишад нүхэд Н. Ц... ремпилова, Г. Дондукова, Д. С... рагшеева, Х. Цыренова ба бус... үбhөөэ гамтайгаар гаргашалан... лоомо, хагда гэхэ мэтын бүдүүн... жээлые буйлуулжа үгэдэг бай... Мүнөө дулаан болоходонь тэдэ... малаа бэлшээридэ гаргажа, hайн... харууhалжа байна.

hаяхан гаргагдаhан дүнгүүд... ёhоор энэ фермэдэ колхозой прав... нини, партийна эхин организац... дамжуулгын Улаан туг барюулаг... ба.

Н. Дашиев.

Хүндэтэй дархан

Мухаршэбэрэй аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо нүхэр Ц. Батуев модошо дарханаар 22-дохи жэлээ ажаллажа байна. Мүнөө тэрэ 63-наhатай. Хэды үндэр наhатай болобошье, нүхэр Батуев миин hуудаггүй, харин ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Жэшээлхэдэ, хабарай тарилгада бэлэдхэхэ үедэ тэрэ таряанажалай бригаданууд... плуг, борной болон бусад зэр зэ... гүүдые hайн шанартайгаар, саг со... заhабарилжа үгэhэн байна. Тии... өөрынгөө баян дүй дүршэлдэ кол... зой залуу дархашуулые hург... мэдэхэгүй юумыень заажа үгэдэ...

Д-Ж. Гомбоев.

Майн амисхал

Дайн сэрэгтэ хүнэй дурагүй байдагыень, дайн сэрэгые hануулhан бүхы юумэнhээ зайсажа ябадагынь ойлгосотой: хүнэй зан абаринь тиимэл ха юм даа.

Алуулhан нүхэдэйнгөө, түрэлхидэйнгөө хүүрэй дэргэдэл лэ, тэрэниинь тойроод ургаhан, шэлбүүhэ намаагаа аалиханаар найгалзуулан байдаг модонуудай дэргэдэл лэ, хүүр дээрэнь туяатан байдаг табан хушуута улаан мүшэнүүдэй дэргэдэл лэ, дороохоноо ангаhан гаршаг бэшэгүүдтэй хуушан фото-зурагуудайнь дэргэдэл лэ хүнүүд ерэдэг юм. Баатарнуудай хүүр дээрэ үнгэ бүриин шэнэ hайхан сэсэгүүд олоороо табяатай байдаг, ерэhэн хүнүүд hанаа алдажа, нёлбоhоо дуhаадаг, үзэhэн дуулаhан юумэеэ hанажа, ехээр бодолгото болодог.

Шулуун табсан дээрэ советскэ танкнууд табяатай байна, тиин хажуугаарнь гараhан хүнүүд тэдээн тээшэ нюдөө сабшангүйгөөр харадаг. Алдар солын эдэ булад монументнүүдые харахадаа, дайн сэрэгэй гал дүлэ, утаа уняар харахаяа, фронтнуудай нэерээ дуулахаяа хэншье хүсэнэгүй. Хүнэй нюдэндэ майн одонууд харагдана, майн урин үдэрнүүдэй хангалтама hайхан үнэр анхилна, үни мартагдаhаншье hаа, мартагдашагүй нюурнууд hанагдана.

Чехословакиин бүлын олохон альбомууд дотор Советскэ Армиин сэрэгшэдэй фото-зурагуудые харахат. Олонхи ушарта тэдэнэр зурагаа үхибүүдтээ абхууланхай. Чехословакиин бүлэ бүхэндэнь шахуу «өөhэдынь» улаанармеец бии юм. Ганса энэ баримташье Советскэ Армида чехословацка арадай ямар ехэ дуратайень харуулна. Советскэ Арми манай арадые фашистска богоолшолгоhоо сүлөөлөөд лэ хизаарлаагүй юм. «Советскэ Арми» гэhэн үгэнүүдые хэлэхэдээ, гражданин бүхэмнай «өөрынгөө» солдадые, бүлынгөө түрэл гэшүүн шэнги дүтын хүниие—дуратайгаар уншадаг байhан номууд тухайгаа удаан хөөрэжэ, үхибүүдтэй наадажа шададаг хүниие, дайн сэрэгэй гал дүлэн соогууршье ажабайдалда дурладаг арюун нангин дураяа, хүнүүдтэ этигэдэг этигэл найдабаряа абажа ябаhан хүниие hанан дурдана.

Советскэ хүнүүдтэй уулзаhан тухайгаа Чехословакиин ажалшадай дурдадаг дурасхалнуудые сэдьхэлээ хүдэлгэнгүйгөөр уншахын аргагүй юм. Тэдэ дурасхалнуудые «Арад зон өөрынгөө сүлөөлэгдэhэн тухай тууджа бэшэнэ» гэhэн ниитэ гаршагтайгаар «Свет Совету» («Соведүүдэй мандуулhан гэрэл») гэжэ журнал толилно. Тэндэнь хото, хүдөөгэй эгээлэй хүнүүдэй бэшэгүүд, дурасхалнууд хэблэгдэнхэй. Тэдэнэр мартагдашагүйгөөр хадуужа абаhан hанамжануудаа үсөөхэн тобшо үгэнүүдээр, гоёонгүй бэшэнэ. Жэшээнь, уhан сөөрэмэй эрьеын саагуур наранай орожо байхада Игнатий Семенович сонхоороо хараха дуратай байгаа, харин Терентий Миронович моравска дуунуудые бэшэжэ абадаг байгаа гэжэ лэ заримдаа даруугаар бэшэгдэhэн эдэ дурасхалнуудые уншахадаа, хүнэй сэдьхэл зүрхэндэ хэзээдэшье мартагдахагүй үдэрнүүдэй хүхюун сэнгэлиг, жаргалтай hайхан алдартай суутай байhаниинь бүрин ойлгогдоно.

Арбан жэл үнгэрбэ, теэд 1945 оной май hарын ягаан хүхэ сэсэгтэй сирень модон чешскэ болон словацка газар дайдада дахин шэнээр сэсэглэн hалбарна. Энэ модоной хангал hайхан үнэрынь—эрхэ сүлөөтэй болоhоноймнай тэмдэг гээшэл.

Хөө, шохойгоор бэшэhэн хуушан гаршаг бэшэгүүд, харгы зааhан тэмдэгүүд хаа-яахан үшөө үлэнхэй. Ушар удхаяа үни хада гээhэн эдэ тэмдэгүүдэй захаар, Поповой комендатурын байрладаг байhан гэрэй захаар гарахада, ахалагша сержант Коваленок гэгшын минэhээ сэбэрлэhэн үйлсөөр ябахада, «Үглөөдэр Прагада байхабди» гэжэ мандагар томо үзэгүүдээр хэнэйшьеб бэшэhэн, Лаба мүрэнэй эрьедэхи сэнхир хүхэ шэрээр шэрдэмэл модон барилгын хажуугаар гарахада үни үнгэрhэншье hаа, түрэл дүтэ 1945 оной май hарын тэдэ гайхамшаг үдэрнүүд hанагдаадхина.

Хилэ шадарай нэгэ нютагта шэнээр заhабарилагдаhан, сад тээхи ханадахи бишыхан тэбхэрhээ бэшэниинь сагаан, хүхэ шэрээр шэрдэгдэhэн нэгэ гэр мэдэхэ хүм. Шэрдэгдээгүй орхигдоhон тэрэ бишыхан тэбхэр соо: «Ружена, баяртай — бү мартаарай. Иван» гэжэ тобшохоноор бэшээтэй байдаг. Энэ гэртэ Ружена үнинэй hуунагүй, Иваниингшье мүнөө хаана юм, хэн мэдэхэб? Энэ нютагта ондоо хүнүүд бии боложо, гэр байранууд дахин шэнээр шэрдэгдэнхэй. Зүгөөр, олон зондо зорюулагдаагүй юрэнхыдөө инаг дуранай эдэ үгэнүүд зандаа үлэнхэй. Тиин Иванай гансашье Руженэдэ зорюулжа бэшэ, харин хүн бүхэндэ хандан бэшэhэндэл адляар, танигдаагүй эхэнэртэ зорюулан «бү мартаарай» гэжэ бэшэhэн үгэнүүдые гэрэй хажуугаар гараhан хүнүүд бултадаа зогсон уншадаг юм.

Бидэндэ эрхэ сүлөөтэй, зол жаргалтай байдал олгоhон юрыншье hаа, баатар шанга зоригтой советскэ хүнүүдые Чехословакиин арад хэтэ заяандаашье мартахагүйл.

Бэшэн тухай мэдэнэгүйб, зүгөөр, ханада бэшэгдэhэн хуушан гаршаг бэшэгүүд минии сэдьхэл зүрхэ ехээр хүдэлгэдэг юм. Тиимэ гаршаг бэшэгүүдтэй газар харахадаа, дуулахадаа, «Карпенкын ажахыhаа баруулжаа» гэжэ бүдэхеэр бэшээтэй байбашье hаань, үе үе болоод тэндэ заатагүй орожо гарадагби. Эдэ хуушан тэмдэгүүд харгы зааhан удхашанараа үни гээhэншье hаа, харгы замыемнай — сэнгэлиг хүхюун, зол жаргалта шэнэ ажабайдал тээшэ зориhон замыемнай үшөөл зааhаар байна гэжэ намда hанагдадаг. Үшөө үлэhэн эдэ хуушан тэмдэгүүдые Чехословакиин арад зон гамнан хамгаалжа байдаг, хэнэйшье арилгахагүйн, саhа бороондо норожо баларшахагүйнь, бидэнтэй үшөө удаан үлэхынь тулада анхаралтайгаар хаража байдаг юм.

Сүлөөлэгдэhэн тухайдаа мүнөө Чехословаки доторoo бэшэжэ байгаа хүнүүдэй нэгэнэй үгөөр эдэ богонихон үгэнүүдээ дүүргэхэеэ хүсэхэ байнаб.

Ярослав Франц танкова сэрэгүүдэй ород капитан Медведев тухай хөөрэнэ. Хүндөөр шархатаhан капитан Медведев Орлицка районой чешскэ нэгэ бишыхан нютагта дайнай hүүлшын үдэр амяа алдажа хэбтэбэ Оронойнь хажууда тиихэдэ залуухан, 15 наhатай ябаhан Франц hахижа hуугаа. Мэдээгээ табижа хэбтэhэн капитан Медведев тэрэ хүбүүниие частиимни старшина гэжэ hанаад, юумэ hуража, харюу хүлеэн хэбтэhэн юм. «Зүгөөр тэрэнэй асууhан асуудалнуудта харюу үгэжэ шадаагүй hэм, яахадааб гэхэдэ тэрэнэй юушье хэлэhые ойлгоогүй байгааб,—гэжэ Ярослав Франц бэшэнэ. — Гарыень лэ шангаар барьяад байгааб. Теэд hүүлшынь үгэнүүдые ойлгоо бэлэйб. «Старшина, юумэмнай булта hайн гү»?—гэжэ тэрэ асуугаа hэн. «Булта hайн даа», — гэжэ танигдаагүй старшинагай орондо би харюусаа hэм. Тиин бүхы арад зонойнгоо үмэнэhөө хэлэжэ байhандал адляар Ярослав Францда hанагдаа бэлэй.

Людвиг АШКЕНАЗЫ,
чешскэ уранзохёолшо.

Прага город.

Мүнөөдэр, үглөөдэр хаана ошохоб?

Майн 1—2-ой үдэрнүүдтэ Революциин болон Театральна талмайнууд дээрэ городой промышленна предприятинуудай уранhайханай самодеятельностиин коллективүүд ажалшадта концерт харуулха юм.

Гүрэнэй Бурят-Монголой Ленинэй ордентэ оперо ба баледэй театрта—Ф. Яруллинай «Шурале» (леший) гэжэ шэнэ балет-сказка, тиихэдэ майн 2-то С. С. Гулак-Артёмовскиин «Запорожец за Дунаем» гэжэ хүгжэмтэ комеди, «Дитя радости» гэжэ оперо харуулагдаха.

Гүрэнэй ород драмын театрта—Майн 2-ой үдэр «Порт-Артур» гэжэ спектакль үдэрэй 2 часта, «История одной любви» зүжэг үдэшэ табигдаха юм.

Гүрэнэй филармонидо—Мүнөөдэр ба үглөөдэр Бурят-Монголой АССР-эй хатарай болон дуунай ансамблиин концерт болохо юм.

Паровозо-вагонно заводой Культурын байшанда—Культурын байшангай хүүгэдэй секторэй уранhайханай самодеятельностиин коллектив өөhэдынгөө үетэндэ hайндэрэй ехэхэн концерт харуулха, тэрэшэлэн ордентэ заводой хүдэлмэришэд болон албахаагшадта ород драмын театрын артистнар «История одной любви» гэжэ зүжэг үдэшэ харуулха юм. Майн 2-ой үдэр—хүүгэдтэ кинокартина харуулагдаха, үдэшэндөө — залуушуулай вечер болохо.

Улан-Удын мяха-консервын комбинадта — композитор Мураделиин «Парти манай хүтэлбэрилэгшэ» гэжэ дуугаар hайндэрэй концерт эхилхэ байна.

Майн 2-ой үдэр хүүгэдэй уран... ханай самодеятельностиин кру... концерт харуулха, үдэшэниинь-... луушуулай вечер болохо.

ПВЗ-гэй культурын ба амара... паркда, мүн түмэрзамайхидай с... —ажалшадай амаралта болохо... Эндэ духовой оркестрын хүгжэм... ро танца болохо, элдэб янзын н... дан, уранhайханай самодеяте... стиин концерт болохо.

БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэр... жэтэ стадион дээрэ—майн 2-ой... лөөнэй 10 часта зунай спортивн... зоной нээлгэдэ зорюулагдан ф... листнуудай хоорондо мүрысөөн б... хо. Энэ мүрысөөндэ городой... культурна коллективүүдэй б... hайндуранай спортивна общест... нуудай 14 футбольно команда... хабаадаха юм.

Революциин талмай дээрэ—үд... 12 часта Майн Нэгэнэй hайндэртэ... рюулагдаhан урилдаан болохонь...

Республиканска лекториин б... шанда — үдэшын 5 часта шатар... дай нэгэ үдэрэй турнир болохо... Турнирта городой эрхим шатар... хабаадаха байна.

Механизированнэ шэлэй, Хир... сын заводуудай, Сэмбын фабри... Мелькомбинадай, «Луч», Сер... нэрэмжэтэ, уhанзамайхидай, ПВЗ... табадахи участогай клубууд... Майн Нэгэнэй hайндэртэ зорю... даhан вечернүүд, залуушуудай х... наадан, танца болохо, уранhайха... концерт, кинокартина ажалшадта... руулагдаха юм.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря —27-37 партийной жизни, сельского хозяйства— 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00444. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. 2167